Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część V.

Wydana i rozesłana dnia 31. Stycznia 1851.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

V. Stück.

Ausgegeben und versendet am 31. Jänner 1851.

Część V.

Wydana i rozesłana: 31. Stycznia 1851.

18.

Rozrządzenie ministra wyznań i publicznego oświecenia z dnia 6. Stycznia 1851.

1. Do medycznego
2. „ filozoficznego } kolegium profesorów w Wiedniu. | 3. Do medycznego
4. „ filozoficznego } kolegium profesorów w Pradze.

którem się postanawia, w jaki sposób przyjętemi być mają cudzoziemscy lekarze na kolegia wydziału filozoficznego i medycznego w uniwersytecie Wiedeńskim i Pragskim.

Ponieważ, jak wiadomo, corocznie cudzoziemscy lekarze do wszechnic wiedeńskiej i pragskiej uczęszczają, w celu wydoskonalenia się tu, częścią w umiejętnościach historyi naturalnej, częścią we właściwych medycznych, ci lekarze zaś, tak co do celu urzeczywistnieć się mającego, jak co do czasu w tej mierze im służącego, w tem położeniu widziećby się powinni, ażeby każdego czasu, na kolegia semestralne przyjętymi być, i na takowe przez dowolny ciąg czasu uczęszczać mogli; przeto względem sposobu przyjęcia takowych lekarzy, rozporządza się, jak następuje:

1. Ci uważani będą jako słuchacze nadzwyczajni.

2. Przyjęcie takowych, dzieje się przez dziekana dotyczącego kolegium profesorskiego, każdego czasu półrocza.

3. Wpisanie takowych ma miejsce w kwesturze i u dotyczących docentów, wpodobny sposób, jak u nadzwyczajnych uczniów.

4. Ci mają, bez różnicy, przez jak długi czas w półroczu na odczyty uczęszczają, każdego razu z góry złożyć opłatę kolegiową za całe półrocze.

5. Przyjęcie onychże na osobne kursa, tudzież wyznaczenie honoraryum, za nie opłacić się mającego, jako też sposób pobierania tegoż, pozostawionem jest nauczającemu i prywatnej jego, jeżeli takowa miejsce ma, ugodzie z kwesturą.

6. Takowym wydaje się na ich żądanie zaświadczenia frekwentacyjne, w których czas rzeczywistego ich uczęszczania na kolegia dokładnie ma być wytknięty.

Thun m. p.

19.

Rozporządzenie ministra wyznań i oświecenia z d. 16. Stycznia 1851,

obowiązujące w krajach koronnych: niższej Austryi, Czech, Morawii, Galicyi i Styryi,

dotyczące oddzielnego udzielania nauki prawa kościelnego dla teologów w tych miejscach, gdzie wszechnice istnieją.

Teologowie, odbywający swe studya w miejscach, gdzie wszechnice istnieją, musieli dotychczas słuchać prawa kościelnego na jurydycznym fakultecie. Atoli już z na-

V. Stück.

Ausgegeben und versendet am 31. Jänner 1851.

18.

Erlass des Ministers des Cultus und Unterrichts vom 6. Jänner 1851,

1. an das medicinische. 2. an das philosophische Professoren-Collegium in Wien. 3. an das medicinische. 4. an das philosophische Professoren-Collegium in Prag.

wodurch die Modalitäten bestimmt werden, unter welchen ausländische Aerzte in die Collegien der philosophischen und medicinischen Facultät an der Wiener und Prager Universität aufzunehmen sind.

Da bekanntlich alljährlich zahlreiche ausländische Aerzte die Universitäten zu Wien und Prag besuchen, um sich da theils in den naturhistorischen, theils in den eigentlich medicinischen Wissenschaften zu vervollkommen, diese Aerzte aber sowohl rücksichtlich des zu realisirenden Zweckes, als der ihnen diessfalls zu Gebote stehenden Zeit in die Lage gesetzt werden sollen, zu jeder Zeit in die Semestral-Collegien aufgenommen werden, und selbe durch eine ihnen beliebige Zeit frequentiren zu können, so werden bezüglich der Aufnahme dieser Aerzte folgende Modalitäten festgesetzt:

1. Selbe sind als ausserordentliche Hörer zu betrachten.

2. Ihre Aufnahme findet durch den Decan des betreffenden Professoren-Collegiums zu jeder Zeit des Semesters Statt.

3. Ihre Einschreibung in die Vorlesungen geschieht bei der Quästur und bei den betreffenden Docenten: wie bei den ausserordentlichen Studirenden.

4. Sie haben, gleichviel durch wie lange Zeit im Semester sie die Vorlesungen besuchen, jedenfalls das Collegiengeld für einen ganzen Semester im Vorhinein zu entrichten.

5. Ihre Aufnahme für besondere Curse, so wie die Bestimmung des für diese zu entrichtenden Honorars und die Einhebung des letzteren bleibt dem Cursgeber und seinem allfälligen Privatübereinkommen mit der Quästur vorbehalten.

6. Denselben werden auf ihr Verlangen Zeugnisse über den stattgefundenen Collegienbesuch ausgestellt, in welchen die Zeit des Besuches genau ersichtlich gemacht ist. **Thun** *m. p.*

19.

Verordnung des Ministers des Cultus und Unterrichts vom 16. Jänner 1851,

giltig für die Kronländer Nieder-Oesterreich, Böhmen, Mähren, Galizien und Steiermark,

betreffend die abgesonderte Ertheilung des Unterrichtes im Kirchenrechte für Theologen an Orten, wo Universitäten bestehen.

Die Theologen, welche ihre Studien an jenen Orten zurücklegen, wo sich Universitäten befinden, waren bisher angewiesen, das Kirchenrecht an der juridischen Facultät zu studiren. Es

tury rzeczy wynika potrzeba, ażeby prawo kościelne teologom w inny sposób wykładano jak jurystom, częścią dla różności w ich uprzedniem wykształceniu prawniczem, częścią dla tego, że niektóre części prawa kościelnego dla teologów, nierównie wiekszą praktyczną mają ważność, niż dla jurystów, a więc onym obszerniej, niż tym wykładane być muszą. Dla tego też właśnie może ten przedmiot, i nadal zupełnie odpowiednio do celu dla jurystów w jednem półroczu być ukończony. Dla teologów zaś pod każdym względem stosowniejszą jest rzeczą wykładać prawo kościelne przez cały ciąg roku po pięć godzin w tygodniu, jak się to dotychczas już działo w dyecezyalnych zakładach. Z tych to więc powodów, raczył Najjaśniejszy Pan, J. C. Mość, Najwyższem postanowieniem z dnia 20-go z. m. dozwolić, ażeby dla teologów także i tam, gdzie prawo kościelne na jurydycznym fakultecie wykładane bywa, w tymże przedmiocie osobno czytano, a to, dopóki na teologicznych wydziałach nie ma dla tego przedmiotu właściwych profesorów — przez którego z istniejących już profesorów teologicznych, albo przez innego jakiego zdolnego do tego męża, po pięć godzin tygodniowo, przez cały ciąg roku szkolnego, za remuneracyę z funduszu naukowego. Ta remuneracya składa się z połowy najmniejszej usystemizowanej płacy profesora na teologicznym wydziale w tem miejscu.

Thun m. p.

20.

Rozrządzenie ministra wyznań i publicznego oświecenia z dnia 19. Stycznia 1851,

do jeneralnej gubernii królestwa Lombardzko-Weneckiego,

którem się wydają postanowienia, dotyczące tych uczniów, którzy z wszechnicy, na zasadzie wolności uczenia się uorganizowanej, przechodzą na wszechnicę w Padwie lub Pawii.

Istotna różnica w systemach, podług których obecnie wszechnice w Padwie i Pawii, a przeciwnie inne austryackie wszechnice są urządzone, wywołała potrzebę, ażeby, zanim nastąpi zupełna reforma wyższej rzeczy naukowej w królestwie Lombardzko-Weneckiem, zaprowadzono prowizoryczne rozporządzenia względem postępowania z takimi uczniami, którzy rozpoczęli studya fakultetowe na jednej z tych wszechnic austryackich, na których istnieje wolność uczenia się i nauczania, i którzy przechodzą później na jednę z obu wyż wymienionych wszechnic, aby w nich swe studya, albo kontynuować, albo ukończyć.

Jako główne w tym względzie zasady, mają władze akademickie na uniwersytetach w Padwie i Pawii mieć na oku:

1. iż tym uczniom owe półrocza, które przepędzili na innym jakim austryackim uniwersytecie, z użyciem wolności uczenia się, w ogólności za ważne poczytane będą także i wtedy, gdy swe studya w Padwie i Pawii kontynują, zaczem więc żadną miarą nie można zniewalać uczniów wydziału prawniczo-politycznego, aby więcej niż lat cztery, jakoteż onych wydziału medycznego, aby więcej niż lat 5, w ogóle wziąwszy, na studyach przepędzali, wyjąwszy ten przypadek, że podług ustaw, dla obu tych wszechnic, jeszcze istniejących, który z uczniów obowiązanym by był do powtórzenia (repetycyi) roku którego, na nich przepędzonego.

ist aber ein durch die Natur der Sache begründetes Bedürfniss, dass das Kirchenrecht den Theologen in einer anderen Weise vorgetragen werde, als den Juristen, theils wegen der Verschieheit ihrer juridischen Vorbildung, theils weil manche Parthien des Kirchenrechtes für die Theologen von ungleich grösserer praktischer Bedeutung als für die Juristen sind, und daher ihnen ausführlicher vorgetragen werden müssen. Eben desshalb kann der Gegenstand für die Juristen ganz zweckmässig auch fernerhin in Einem Semester behandelt werden. Für die Theologen erscheint es dagegen in jeder Beziehung zweckmässiger, das Kirchenrecht durch ein ganzes Jahr in fünf Stunden wochentlich vorzutragen, wie es bereits bisher in den Diöcesan-Anstalten geschehen ist. Aus diesen Gründen haben Seine Majestät mit Allerhöchster Entschliessung vom 20. vorigen Monates zu genehmigen geruht, dass den Theologen auch da, wo das Kirchenrecht an der juridischen Facultät gelehrt wird, eigene Vorträge darüber, und zwar — in so lange nicht an den theologischen Facultäten Professoren dieses Faches aufgestellt sind — von einem der vorhandenen theologischen Professoren oder von einem anderen geeigneten Manne in wöchentlich fünf Stunden durch das ganze Studienjahr gegen eine Remuneration aus dem Studienfonde gehalten werden. Diese Remuneration hat in der Hälfte des geringsten systemisirten Gehaltes eines Professors an der theologischen Facultät des Ortes zu bestehen.

Thun *m. p.*

20.

Erlass des Ministers des Cultus und Unterrichts vom 19. Jänner 1851,

an das General-Gouvernement des lombardisch-venetianischen Königreiches,

womit Bestimmungen in Ansehung derjenigen Studirenden getroffen werden, welche von einer nach dem Systeme der Lernfreiheit organisirten Universität an eine der Universitäten zu Padua oder Pavia übertreten.

Die wesentliche Verschiedenheit der Systeme, nach welchen gegenwärtig die Universitäten zu Padua und Pavia einerseits, und die übrigen österreichischen Universitäten andererseits eingerichtet sind, macht es nothwendig, bis zur umfassenden Reform des höheren Studienwesens im lombardisch-venetianischen Königreiche provisorische Anordnungen über die Behandlung derjenigen Studirenden zu treffen, welche die Facultätsstudien an einer derjenigen österreichischen Universitäten begonnen haben, an welchen die Lehr- und Lernfreiheit besteht, und welche später an eine der beiden obengenannten Universitäten übertreten, um an denselben ihre Studien fortzusetzen oder zu beendigen.

Als Hauptgrundsätze werden die akademischen Behörden der Universitäten von Padua und Pavia in dieser Beziehung festzuhalten haben:

1. Dass diesen Studirenden jene Semester, welche sie an einer der übrigen österreichischen Universitäten mit Benützung der Lernfreiheit zugebracht haben, auch bei der Fortsetzung ihrer Studien in Padua und Pavia im Allgemeinen als giltig angerechnet werden, und daher Studirende der juridisch-politischen Facultät in keinem Falle mehr als vier, Studirende der medicinischen Facultät mehr als fünf Jahre im Ganzen genommen in den Studien zuzubringen verhalten werden können, es wäre denn, dass ein Studirender nach den für diese beiden Universitäten noch bestehenden Gesetzen zur Repetition eines an denselben zugebrachten Jahrganges verpflichtet würde.

2. Te przedmioty, z których się uczeń wykazać jest w stanie zaświadczeniami, czy to frekwentacyi, czy publicznie odbytego egzaminu, należy z reguły (ob. niżej pod 6), uważać jako przez niego już nabyte, przetoż go z porządku zniewalać nie wolno, aby takowe znowu słuchał, albo się z nich egzaminom poddał.

3. Ponieważ jednak uczeń, do jednego z obu uniwersytetów w Padwie lub Pawii wstępujący, zachować się winien podług istniejących jeszcze dotychczas na tych uniwersytetach ustaw naukowych, przeto dla niego wolność uczenia się upada i tenże obowiązanym się staje, swe studya w ogóle na takowych, podług obowiązującego jeszcze planu naukowego kontynuować i przepisanym egzaminom się poddać.

4. Zastosowanie tego postanowienia, nie podlega żadnej trudności, jeżeli uczeń w swych poprzedzających latach naukowych we Wiedniu, Insbruku, Gracu i t. d. tych samych słuchał przedmiotów, któreby musiał był odbyć podług planu naukowego wszechnic włoskich. Jeżeli zaś, robiąc użycie z wolności uczenia się, innych, a mianowicie takich słuchał przedmiotów, które podług włoskiego nauk planu na roczne kursa są podzielone, natenczas winno kolegium profesorskie w każdym szczególnym przypadku wyznaczyć, których przedmiotów uczeń słuchać winien i w jakim porządku i przedziale czasu.

5. Dotyczące kolegium profesorów, trzymając się z reguły przytem zasad, pod 1. i 2. ustanowionych, winno podział ten tak ułożyć, ażeby uczeń w każdym na tych wszechnicach odbyć się mającym kursie rocznym, dostatecznie był zatrudnionym, i ażeby podział ten, ile możności, przystosować się dał do planu naukowego, jeszcze istniejącego.

6. Gdyby takowy do uniwersytetu, podług zasady wolności uczenia się uorganizowanego, na tyle uczęszczał był przedmiotów naukowych, iż pozostające jeszcze nie zatrudniałyby go w czasie naukowym, który w Padwie lub Pawii przepędzić ma, w w miarę tego, jak inni uczniowie dotyczącego wydziału bywają zatrudnieni, tedy kolegium profesorów wyjątkowo także (ob. wyżej pod 2.) wskazać mu może, ażeby na tych uniwersytetach powtórzył ten lub ów przedmiot, z którego się wykazuje zaświadczeniami frekwentacyjnemi.

W takim razie szczególnie na owe przedmioty uwagę zwrócić należy, które na tych uniwersytetach, w odróżniającym się pojęciu lub obszerności, bywają wykładane, albo których uczeń wedle swych zaświadczeń frekwentacyjnych we Wiedniu, w Gracu i t. d. tylko częściowo, albo w widocznie za nadto krótkim czasie słuchał.

7. Czem mniej podobna jest naprzód rozstrzygnąć pewnemi rozporządzeniami wszystkie kolizye, które się w takowych przypadkach z przeciwnych zasad systemu, z jednej strony wolnego, z drugiej zaś ściśle uregulowanego, wydarzać mogą, im więcej przeto w onychże przypadkach rozsądnemu zdaniu ciał naukowych pozostawionem być musi, tem więcej jest obowiązkiem tychże ostatnich, ażeby tu postępując, ze wszechmiar na istniejące zważali stosunki, i na względy, na słuszności polegające.

8. W razie potrzeby, mianowicie gdy godziny takowych odczytów z sobą kollidują, których uczeń, mający być przyjętym, słuchać ma, mają kolegia profesorskie moc wyznaczania, ażeby uczeń niektórych odczytów słuchał jako uczeń publiczny, z tego lub z owego zaś zawodu, poddał się egzaminowi prywatnemu. Za takie egzamina jednak nie należy się żadnych taks egzaminowych.

2. Diejenigen Gegenstände, über welche der Studirende Frequentations- oder öffentliche Prüfungszeugnisse anderer Universitäten beibringt, müssen in der Regel (siehe unten sub 6) als von ihm sich angeeignet betrachtet, und er darf daher in der Regel nicht verhalten werden, dieselben neuerdings zu hören und darüber sich Prüfungen zu unterziehen.

3. Da jedoch der Studierende, der an eine der beiden Universitäten zu Padua oder Pavia eintritt, sich nach den derzeit an diesen Universitäten noch geltenden Studiengesetzen zu benehmen hat, so hört für ihn die Lernfreiheit auf, und er ist verpflichtet, seine Studien im Allgemeinen an denselben nach dem noch geltenden Studienplane fortzusetzen, und sich den vorgeschriebenen Prüfungen zu unterziehen.

4. Die Anwendung dieser Bestimmung unterliegt keinen Schwierigkeiten, wenn der Studirende in seinen vorausgegangenen Studienjahren in Wien, Innsbruck, Gratz u. s. w. dieselben Gegenstände gehört hat, welche er in gleicher Zeit nach dem Studienplane der italienischen Universitäten zu studiren gehabt hätte. Hat er jedoch, von der Lernfreiheit Gebrauch machend, andere und insbesondere solche Gegenstände gehört, welche nach dem italienischen Studienplane in verschiedene Jahrgänge eingereiht sind, so hat das betreffende Professoren-Collegium von Fall zu Fall zu bestimmen, welche Gegenstände er nun noch, und in welcher Ordnung und Zeiteintheilung er sie zu studiren hat.

5. Das betreffende Professorencollegium hat hiebei in der Regel an den oben sub 1 und 2 aufgestellten Grundsätzen festhaltend, diese Eintheilung so zu entwerfen, dass der Studirende in jedem der noch an diesen Universitäten zurückzulegenden Jahrgänge hinreichend beschäftiget ist, und dass sich diese Eintheilung möglichst dem noch bestehenden Studienplane anschmiege.

6. Hätte derselbe an der nach dem Principe der Lernfreiheit organisirten Universität so viele Lehrfächer frequentirt, dass die noch erübrigenden in der Studienzeit, welche er in Padua oder Pavia zurückzulegen hat, nicht in dem Masse beschäftigen, in welchem sonst Studirende der betreffenden Facultät in Anspruch genommen werden, so kann ihm das Professorencollegium auch ausnahmsweise (siehe oben sub 2) vorschreiben, einen oder den anderen Gegenstand, über welchen er Frequentationszeugnisse beibringt, an diesen Universitäten zu wiederholen.

Insbesondere wird in solchen Fällen dann auf jene Gegenstände Rücksicht zu nehmen seyn, welche an diesen Universitäten, in einer abweichenden Auffassung oder Ausdehnung gelehrt werden, oder welche der Studirende laut seiner Frequentationszeugnisse in Wien, Gratz u. s. w. nur bruchstückweise, oder in einer auffallend kürzeren Zeit gehört hat.

7. Je weniger es angeht, alle Collisionen, welche sich in derlei Fällen aus den Gegensätzen des freien und des strengregulirten Studiensystemes ergeben können, durch bestimmte Anordnungen im Vorhinein zu entscheiden, je mehr daher in solchen Fällen auf das vernünftige Ermessen der Lehrkörper compromittirt werden muss, desto mehr ist es die Pflicht des Letzteren, hiebei mit reifer Erwägung der gegebenen Verhältnisse und mit Beachtung aller sich aus der Billigkeit ergebenden Rücksichten vorzugehen.

8. Die Professorencollegien sind nöthigenfalls und insbesondere dann, wenn die Stunden solcher Vorlesungen collidiren, die der Aufzunehmende zu hören hat, ermächtiget, zu bestimmen, dass der Studirende einige Vorlesungen als öffentlich Studirender zu hören, aus einem oder dem anderen Fache aber sich einer Privatprüfung zu unterziehen hat. Für derlei Prüfungen sind jedoch keine Prüfungstaxen zu fordern.

9. Ciała nauczycielskie, jak najściślej na to uważać mają, ażeby nie nadużywano tych postanowień do nieprawnego skrócenia przepisanego czasu uniwersyteckiego.

10. Żadnemu przeto z tych uczniów pierwej absolutoryum jego wydać nie wolno, dopóki nie wykaże,

a) że zupełnie odbył prawny swój czas uniwersytecki i

b) że w tymże nabył częścią zaświadczenia frekwentacyjne, częścią egzaminowe ze wszystkich przedmiotów, których, podług planu naukowego, dla tych wszechnic przepisanego, słuchać obowiązanym jest.

Thun m. p.

21.

Rozrządzenie ministerstwa spraw zewnętrznych z d. 21. Stycznia 1851,

którem się ustanawia przepisy o egzaminie, mającym się złożyć przed wstąpieniem do służby konceptowej ministerstwa spraw zewnętrznych.

1. Na przyszłość, nie może być nikt przypuszczonym na posady w wydziale konceptowym, bądźto w ministerstwie spraw zewnętrznych, bądźteż przy jakiemkolwiek cesarskiem poselstwie za granicą, kto przy egzaminie dyplomatycznym, mającym się złożyć w rzeczonem ministerstwie, za zdatnego na taką posadę uznanym nie będzie.

2. Do takiego egzaminu przypuszczeni będą przez ministra spraw zewnętrznych tylko tacy, którzy się wykażą przepisanym ustawą z dnia 30. Lipca 1850 egzaminem rządowym teoretycznym, lub dowodami, zastępującemi miejsce tego egzaminu, na mocy tej samej ustawy, równie jak dowodami, iż mają znajomość języków francuzkiego i włoskiego.

3. Egzamin dyplomatyczny, odbywać się będzie przed komisyą, ustanowioną przez ministra, a złożyć się mającą z prezydującego i dwóch asesorów. Na prezydującego powołany będzie zawsze wyższy urzędnik rządowy. Asesorowie mianowani będą ze stanu praktycznych urzędników rządowych, z grona profesorów, doktorów praw, lub innych w tym zawodzie uczonych.

Każdy z komisarzów, kandydatowi zadawać będzie pytania.

4. Na kilka dni przed egzaminem, sproszeni będą komisarze piśmiennie ze strony dyrekcyi kancelaryi ministerstwa.

5. Egzamin dyplomatyczny, dzieli się na ustny i piśmienny. Zależy od komisyi egzaminującej, jak takowe po sobie następować mają; jednakowoż nie może między obama upłynąć termin dłuższy niż dni 14.

6. Przy egzaminie ustnym, należy kandydata doświadczać, jakie posiada wiadomości w całym obrębie przyrodzonego prawa narodów (prawa wojny i pokoju, prawa neutralności, prawa morskiego i prawa poselskiego; w dyplomatycznej państw historyi (traktaty pokoju, początek i ustalenie państw europejskich, od czasu pokoju westfalskiego i t. d.), tudzież w nadanem austryackiem prawie narodów (wiadomość układów Austryi z innemi państwami). Przynajmniej jedno pytanie musi być dane i odpowiedziane w języku francuzkim.

7. Przy egzaminie piśmiennym zada każdy z komisarzów kandydatowi pytanie na piśmie o jednym z przedmiotów wyszczególnionych w poprzednim §-fie. Każde z tych pytań, winien kandydat wypracować na piśmie, przynajmniej jedno z nich wję-

9. Die Lehrkörper haben strengstens darauf zu sehen, dass diese Bestimmungen nicht zu einer ungesetzlichen Abkürzung der vorgeschriebenen Universitätszeit missbraucht werden.

10. Keinem dieser Studirenden darf daher sein Absolutorium früher ausgefertigt werden, bevor er sich ausgewiesen

a) dass er seine gesetzliche Universitätszeit vollkommen zurückgelegt, und

b) dass er in derselben über alle jene Gegenstände theils Frequentations-, theils Prüfungszeugnisse erhalten habe, welche er nach dem für diese Universitäten vorgezeichneten Studienplane zu studiren verpflichtet ist.

Thun m. p.

21.

Erlass des Ministeriums des Aeussern vom 21. Jänner 1851,

womit die Bestimmungen über die vor dem Eintritte in den Conceptsdienst des Ministeriums des Aeussern abzulegende Prüfung festgesetzt werden.

1. Zu einer Stelle im Conceptsfache, sei es bei dem Ministerium des Aeussern selbst, sei es bei einer kaiserlichen Mission im Auslande, wird in Zukunft Niemand zugelassen, der nicht in Folge der bei dem gedachten Ministerium abzulegenden Diplomaten-Prüfung zu einer solchen Stelle befähiget erkannt worden ist.

2. Die Zulassung zu dieser Prüfung wird von dem Minister des Aeussern nur solchen Bewerbern gestattet, die sich mit der durch das Gesetz vom 30. Juli 1850 vorgeschriebenen theoretischen Staatsprüfung, oder mit den nach eben diesem Gesetze die Stelle dieser Prüfung vertretenden Belegen und mit jenen über Erlernung der französischen und italienischen Sprache ausweisen.

3. Die Diplomaten-Prüfung geschieht vor einer vom Minister zu bestellenden Commission, welche aus einem Vorsitzenden und zwei Beisitzern zu bestehen hat. Zum Vorsitze wird jedesmal ein höherer Beamter des Ministeriums berufen seyn. Die Beisitzer werden aus dem Stande der praktischen Staatsbeamten, der Professoren, Doctoren der Rechte oder sonstiger Fachgelehrten entnommen.

Jeder der Commissäre hat an den Prüfungs-Candidaten Fragen zu stellen.

4. Einige Tage vor Abhaltung der Prüfung werden die Commissäre dazu von Seite der Kanzleidirection des Ministeriums schriftlich eingeladen.

5. Die Diplomaten-Prüfung zerfällt in eine mündliche und schriftliche. Die Bestimmung der Reihenfolge derselben bleibt der Prüfungscommission überlassen, doch soll zwischen beiden kein längerer als ein vierzehntägiger Zeitraum stattfinden.

6. Bei der mündlichen Prüfung sind die Kenntnisse des Candidaten aus dem gesammten natürlichen Völkerrechte (Recht des Krieges, des Friedens, der Neutralen, Seerecht und Gesandtschaftsrecht), aus der diplomatischen Staatengeschichte (Friedenbeschlüsse, Entstehung und Consolidirung der europäischen Staaten seit dem westphälischen Frieden u. s. w.) und aus dem positiven österreichischen Völkerrechte (Kenntniss der österreichischen Staatsverträge) zu erforschen. Eine Frage wenigstens muss in französischer Sprache gestellt und beantwortet werden.

7. Bei der schriftlichen Prüfung wird dem Candidaten von jedem der Prüfungscommissäre eine Frage über einen der im vorigen Paragraphe bezeichneten Gegenstände schriftlich vorgelegt Der Candidat hat über jede derselben eine schriftliche Ausarbeitung und davon wenigstens eine

zyku francuzkim, i takowe ułożyć w przeciągu czasu od godziny 9-ej zrana, najdalej do godziny 6-ej po południu pod ustawicznym dozorem jednego z komisarzów egzaminujących. Nie wolno mu przytem zasięgać żadnej pomocy zewnętrznej; można mu jednakowoż na żądanie udzielić potrzebnych ksiąg prawnych i traktatów, dla zacytowania tekstu lub dat. O godzinie 6-ej, muszą wszystkie wypracowania, czy będą ukończone czy nie, oddane być obecnemu komisarzowi egzaminacyjnemu, który prawdziwość ich podpisem swoim stwierdzi.

8. Zaraz po ukończeniu obudwóch egzaminów, zgromadzają się komisarze i oddają zdanie swoje tak na podstawie uwag poczynionych nad odpowiedziami ustnemi kandydata, jakoteż na podstawie dokładnie przejrzanych piśmiennych jego wypracowań, czy kandydat pod względem na okazane teoretyczne i praktyczne wiadomości, jako też pod względem na pojętność i dar sądzenia o rzeczach, na wykład słowny i styl, udowodnił zdolność swą do służby dyplomatycznej, lub nie.

9. Poczem komisarze winni są swoję uchwałę, czy to jednogłośnie, czy większością głosów powziętą, z dołożeniem prac egzaminowych i zdań osobnych, jeżeli jakie oddane były, przedłożyć ministrowi; który w tym razie, jeżeli kandydat aprobowanym zostanie, wystawi mu świadectwo uzdolnienia, w przeciwnym zaś razie, każe go uwiadomić na piśmie, iż odrzuconym został. W ostatnim przypadku, może minister zresztą, jeżeli znajdzie do tego powody, uwzględnienia godne, wyznaczyć kandydatowi stosowny termin do powtórnego egzaminu.

10. Świadectwo uzdolnienia, nie daje kandydatowi prawa żądania, ażeby do służby dyplomatycznej przyjęty został.

11. Minister pozostawia sobie mężów, których znakomite wiadomości w zawodzie dyplomatycznym i praktyczne wykształcenia powszechnie są znane, i na których pozyskaniu dla służby rządowej wiele zależy, uwolnić od złożenia egzaminu dyplomatycznego.

12. Niniejsze przepisy, nie rozciągają się do uczniów akademii oryentalnej, których uzdolnienie, jak dotąd, tak na przyszłość, udowodnione będzie egzaminami, odbytemi na akademii rzeczonej.

Schwarzenberg m. p.

22.

Cesarskie rozporządzenie z dnia 22. Stycznia 1850,

którem się znosi instytut Pogranicza wojskowego w Siedmiogrodzie i nakazuje, ażeby zamiast dotychczasowych pięciu Siedmiogrodzkich pułków granicznych, uformowaną została równa liczba pułków liniowych, mianowicie cztery pułki liniowe piechoty, a jeden pułk huzarów.

Na wniosek mojej Rady ministrów, rozporządzam niniejszem, ażeby instytut Pogranicza wojskowego, w Moim kraju koronnym Siedmiogrodzkim, zniesiony został, a zamiast dotychczasowych zaś pięciu pułków granicznych siedmiogrodzkich, żeby uformowaną była równa liczba pułków liniowych, mianowicie cztery pułki liniowe piechoty, a jeden pułk huzarów.

Ludności w obudwóch powiatach pułków granicznych romańskich, należy przy ogłoszeniu niniejszego rozporządzenia oświadczyć Moje cesarskie zadowolenie za wier-

in französischer Sprache, in dem Zeitraume von 9 Uhr Morgens bis längstens 6 Uhr Nachmittags unter steter Beaufsichtigung eines der Prüfungscommissäre zu verfassen. Er darf sich dabei keiner äusseren Hilfsmittel bedienen, doch können ihm die etwa nöthigen Gesetzbücher und Tractate zur Citirung des Textes oder der Daten auf sein Verlangen mitgetheilt werden. Um 6 Uhr müssen sämmtliche Elaborate, sie mögen zu Ende gebracht seyn oder nicht, dem anwesenden Prüfungscommissär abgeliefert werden, welcher deren Echtheit durch seine Unterschrift beglaubiget.

8. Unverzüglich nach vollendeten beiden Prüfungen versammeln sich die Commissäre und geben sowohl auf Grundlage ihrer Vormerkungen über die mündlichen Antworten des Candidaten, als der von ihnen genau durchgegangenen schriftlichen Elaborate, ihr Gutachten darüber ab, ob der Candidat sowohl nach den dargelegten theoretischen und praktischen Kenntnissen, als nach seiner Auffassungs- und Beurtheilungsgabe, seinem mündlichen Vortrage und seinem Style, die Fähigkeit zum diplomatischen Dienste dargethan habe oder nicht.

9. Die Commissäre haben dann ihren, sei es einhellig, sei es durch Stimmenmehrheit gefassten Beschluss, unter Beilegung der Prüfungsarbeiten und allenfallsiger Separat-Volums dem Minister einzuberichten, welcher im Falle der Approbirung des Candidaten demselben ein Befähigungszeugniss ausstellen, im entgegengesetzten Falle aber ihn von seiner Abweisung schriftlich verständigen lässt. Im letzteren Falle kann übrigens dem Canditaten, wenn der Minister hiezu rücksichtswürdige Gründe findet, noch ein angemessener Termin zur Wiederholung der Prüfung ertheilt werden.

10. Das Befähigungszeugniss begründet für den Candidaten nicht das Recht, seine Aufnahme in den diplomatischen Dienst verlangen zu können.

11. Der Minister behält sich vor, bei Männern von bereits anerkannter, ausgezeichneter, fachwissenschaftlicher und praktischer Bildung, deren Gewinnung für den Staatsdienst von besonderer Wichtigkeit erschiene, eine Dispensirung von der Ablegung der Diplomaten-Prüfung zu gestatten.

12. Die gegenwärtigen Vorschriften gelten nicht für die Schüler der orientalischen Akademie, deren Befähigung fortan durch die bisher üblich gewesenen, an besagter Akademie vorgenommenen Prüfungen erprobt wird.

Schwarzenberg m. p.

22.

Kaiserliche Verordnung vom 22. Jänner 1851,

wodurch die Aufhebung des Militär-Gränz-Institutes in Siebenbürgen, und statt der bisherigen fünf siebenbürgischen Gränzregimenter die Errichtung einer gleichen Zahl Linien-Regimenter, und zwar von vier Linien-Infanterie-Regimenter und einem Husaren-Regimente verfügt wird.

Auf den Antrag Meines Ministerrathes ordne Ich an, dass das Militär-Gränz-Institut in Meinem Kronlande Siebenbürgen aufgehoben, und dass statt der bisherigen fünf siebenbürgischen Gränz-Regimenter eine gleiche Zahl Linien-Regimenter, und zwar vier Linien-Infanterie- und ein Husaren-Regiment errichtet werde.

Der Bevölkerung der beiden Romanen-Gränz-Regiments-Bezirke ist bei der Verlautbarung dieser Verfügung, über die als Gränz-Truppen, sowohl im Innern des

ne służby, które, jako wojsko graniczne, pełniła tak wewnątrz kraju, jakoteż w obliczu nieprzyjaciela.

Formować się mające cztery pułki liniowe piechoty, mają uprzednio być doprowadzone do stanu dwóch batalionów polowych i jednej dywizyi rezerwowej; pułk zaś huzarów Nr. 11, przez postępowe uzupełnienie, w celu utworzenia niedostających jeszcze oddziałów, postawić należy na przepisaną stopę wojenną.

Te dwa pułki liniowe piechoty, które na miejsce pułków granicznych szeklerskich wstępują, otrzymają Nra 5. i 6; te, które z dotychcza sowychpułków romańskich utworzone będą, otrzymają Nra 46. i 50.; pułk zaś huzarów Nr. 11, zatrzyma swoje dotychczasowe oznaczenie.

Pułki N. 5. i 6, mają być ustawione we wschodniej części Galicyi, mianowicie w Czerniowcach i w Stanisławowie, a przeistoczenie pułków granicznych romańskich na na pułhi liniowe, równie jak ustawienie dywizyi rezerwowej przy pułkach szeklerskich, odbyć się winno w dawniejszych stacyach sztabowych tych pułków granicznych.

W celu utworzenia kadrów (stopni wojskowych) i uzyskania zarodu wyćwiczonego żołnierza przy pułkach pieszych Nro 5. i 6, które zamiast pułków szeklerskich uformowane być mają, należy do nich przenieść z pułku N. 51, cały trzeci batalion, a z pułku N. 31, cztery kompanie trzeciego batalionu.

Z tych dziesięciu kompanij, należy pięć przydzielić każdemu pułkowi, i rozdzielić takowe stosownie tak, aby dwanaście kompanij polowych i dwie rezerwowe postawić.

Pułki N. 31. i 51, otrzymają natomiast stosowną liczbę rekrutów, a ile możności i stopnie, z których brakujące oddziały na nowo uformować należy.

Pułki N. 5. i 6. otrzymają różowe, pułki Nr. 46. i 50, papuzio-zielone wyłogi, z różnicą żółtych i białych guzików i obszywek.

Mój minister wojny, ma sobie polecone przeprowadzenie tego uformowania, i obowiązany jest wcielenie powiatów Pogranicza wojskowego do administracyi cywilnej, równie jak dalsze używanie gór rewindykowanych, które gminom romańskim wyjątkowo dozwoliłem, w porozumieniu z innemi ministerstwami, do skutku doprowadzić.

Franciszek Józef m. p.

Csorich m. p.

Landes, als vor dem Feinde geleisteten treuen Dienste Meine kaiserliche Zufriedenheit bekannt zu geben.

Die vier zu errichtenden Linien-Infanterie Regimenter sind vorläufig mit dem Stande von zwei Feld-Bataillons und einer Reserve-Division aufzustellen; das Husaren-Regiment Nr. 11 aber, ist durch successive Completirung und Errichtung der noch fehlenden Abtheilungen auf den vorgeschriebenen Kriegsstand zu bringen.

Die an die Stelle der Szekler Gränz-Infanterie tretenden zwei Linien-Infanterie-Regimenter erhalten die Nummern 5 und 6; jene, welche aus den bisherigen Romanen-Regimentern gebildet werden, die Nummern 46 und 50, wogegen das Husaren-Regiment Nr. 11 seine Bezeichnung behält.

Die Regimenter Nr. 5 und 6 sind im östlichen Theile Galiziens, und zwar in Czernowitz und Stanislau aufzustellen, und die Umwandlung der Romanen-Gränz- in Linien-Regimenter, so wiedie Aufstellung der Reserve-Divisionen bei den Szekler-Regimentern, ist in ihren ehemaligen Gränz-Regiments-Stabs-Stationen zu bewirken.

Zur Begründung eines Chargen-Cadres und eines Stammes von ausgebildeter Mannschaft bei den statt der Szekler-Regimenter zu errichtenden Infanterie-Regimentern Nr. 5 und 6, ist von dem Regimente Nr. 51 das complete 3. Bataillon, vom Regimente Nr. 31 aber vier Compagnien des 3. Bataillons an dieselben abzugeben.

Von diesen zehn Compagnien sind fünf jedem Regimente zuzuweisen, welche zur Aufstellung von zwölf Feld- und zwei Reserve-Compagnien zweckentsprechend zu vertheilen sind.

Die Regimenter Nr. 31 und 41 erhalten einen angemessenen Ersatz an Recruten, und nach Thunlichkeit auch an Chargen, aus welchen die fehlenden Abtheilungen neu zu formiren sind.

Die Regimenter Nr. 5 und 6 erhalten rosenrothe, die Regimenter 46 und 50 paperlgrüne Aufschläge, mit der Unterscheidung von gelben und weissen Knöpfen und Litzen.

Mein Kriegsminister ist mit der Durchführung dieser Errichtung beauftragt, und wird die Uebernahme der Militär-Gränz-Bezirke in die Civil-Administration, sowie die von Mir den Romanen-Gemeinden ausnahmsweise bewilligte Fortbenützung der revindicirten Gebirge, im Einvernehmen mit den übrigen Ministerien einzuleiten haben.

Franz Joseph *m. p.*

Csorich *m. p.*